

Diagnostika ve speciální pedagogice

Diagnostika je soubor činností vedoucí k diagnóze

Obsah:

1. [Úvod](#)
  2. [Význam diagnostikování](#)
  3. [Diagnostika se člení na](#)
  4. [Pedagogická diagnostika](#)
  5. [Speciálně pedagogická diagnostika](#)
  6. [Psychologická diagnostika](#)
  7. [Pedagogicko psychologická diagnostika](#)
  8. [Kazuistika](#)
-

Význam diagnostikování

- zjišťování vzdělanosti a vychovanosti žáka
- funkce motivační
- funkce poradenská
- funkce selektivní
- funkce prognostická

Diagnostika se člení na:

- Pedagogickou diagnostiku
- Speciálně pedagogickou diagnostiku
- Psychologickou diagnostiku
- Pedagogicko psychologickou diagnostiku

Pedagogická diagnostika

- je zaměřena na hodnocení vědomostí, dovedností, návyků, které si děti osvojily v průběhu výchovy a vzdělání, popř. dalších oblastí, které ovlivňují efektivnost výchovného působení

Typy pedagogické diagnostiky

- Diagnostika normativní
- Diagnostika kriteriální
- Diagnostika individualizovaná
- Diagnostika diferenciální

Komplexní pedagogická diagnostika vychází

- z anamnézy osobní, rodinné a z anamnézy životního prostředí
- z delšího kontaktu s dítětem
- z odpovědných závěrů, které umožní stanovit způsob práce s dítětem
- ze zajištění vhodného prostředí, které je důležité pro objektivní posouzení

Cíle pedagogické diagnostiky

- posouzení současného stavu jako východisko pro stanovení optimálních kritérií pro vedení dítěte

Speciálně pedagogická diagnostika

- je pedagogická diagnostika, zaměřena na posuzování individuálních zvláštností jedince, které ovlivňují efektivnost výchovného působení, a všechny vnější a vnitřní příčiny
- orientuje se na děti se speciálními potřebami a tvoří základní předpoklad pro navazující
  - reedukaci
  - kompenzaci
  - socializaci dítěte

Základní rozdělení metod speciálně pedagogické diagnostiky:

- metody obecné
- metody speciální

Podle toho, jak zjišťují, se metody dělí na:

- pozorování
- explorační metody
- diagnostické zkoušení
- testy
  - didaktické
  - logopedické

- motoriky
- laterality
- orientační zkoušky smyslových orgánů
- kazuistické (studium případů)
- přístrojové
- rozbor a hodnocení výsledků
  - písemných prací
  - výtvarných prací
  - pracovních činností
  - sebeobslužných činností

Podle toho, co sledují, mohou být metody speciálně pedagogické diagnostiky zaměřeny na:

- Úroveň
  - vědomostí
  - vývoje řeči
  - výsledků činností
  - motoriky
  - funkčnost senzorických orgánů
  - laterality
  - specifika předcházejícího života
  - úroveň dovedností a návyků

Principy aplikace diagnostických metod speciálně pedagogické diagnostiky:

- Princip komplexnosti
- Princip dynamičnosti
- Princip modifikace
- Princip všestrannosti vyšetření

Cíle speciálně pedagogické diagnostiky

- objasnění rozdílů mezi stavem výchovných možností sledovaného dítěte a mezi příslušnou pedagogickou normou

Komplexní přístup v diagnostice osob s postižením

- Lékařská diagnostika
- Psychologická diagnostika
- Sociální diagnostika
- Pedagogická diagnostika
- Speciálně pedagogická diagnostika

Psychologická diagnostika

- je zaměřena na rozpoznání rozdílnosti stavů člověka v daném okamžiku oproti minulému stavu nebo v porovnání s jinými lidmi

Pedagogicko psychologická diagnostika

- je psychologická diagnostika aplikovaná v pedagogické oblasti

Kazuistika

- je metoda, která se zabývá jednotlivým případem, analyzuje jeho vývojové projevy od počátku až po současnost.

Význam kazuistiky

- Zpracovává všechny dostupné materiály, které
  - řadí chronologicky
  - zhodnocuje je
  - provádí kvalitativní analýzu
  - všímá si možných souvislostí mezi projevy v různých oblastech psychiky
  - dává je do souvislostí s typem a hloubkou základní vady, s délkou působení vady
  - všímá si souvislostí mezi jedincem s handicapem, jeho projevy a interakcí se sociálním prostředím.

Kazuistika umožňuje

- Rozeznávat v každém jednotlivém případě to, co je známo v obecné rovině
- Interpretaci zjištěných příznaků a jejich vzájemné souvislosti
- Diagnostickou rozvahu, shromáždění případných dalších informací pro plné pochopení případu
- Hledání možností řešení a odkazů na podobné případy
- Získání žádoucího odstupu pro objektivní posouzení celého případu
- Vypracování případové studie

V praxi kazuisticky zpracováváme každý případ, který je obtížný a vyžaduje hlubší studium

- který chceme prezentovat svým kolegům
- u kterého máme pocit, že je zapotřebí konzultace s jinými odborníky
- pro prezentaci zajímavého případu např. na odborném semináři.

Data, se kterými pracujeme

- výsledky vyšetření (lékařské, psychologické, sociální, posudky institucí, vysvědčení, soudní spisy apod.)
- údaje o neuropsychickém vývoji dítěte
- úrazy, operace
- informace o prostředí, v němž dítě vyrůstalo

Chybějící data

- nejsou dostupné, nebo není možné se na ně ptát
- některé školy upustily od vedení podrobné dokumentace
- rodiče si žádné údaje nepamatují
- někdy zkreslená data (záměrně i nezáměrně)

Získané údaje posuzujeme z hlediska

- vývoje
- podnětnosti prostředí
- psycho-sociálního narušení
- traumat
- překonaných chorob
- dědičných faktorů
- jiných determinant vývoje

Osnova kazuistiky

- Uvedení případu - krátká charakteristika současných obtíží (do závěrečné práce není třeba uvádět příjmení, pouze pohlaví a věk dítěte)
- Anamnéza
  - Rodinná anamnéza
    - Rodiče: vzdělání, přibližný věk, stav, případné problémy
    - Sourozenci : počet, pohlaví, věk, případné problémy
    - Další důležité údaje podle okolností
  - Osobní anamnéza dítěte
    - Průběh těhotenství a porodu

- Průběh vývoje – psychomotorický vývoj, řeč, případné úrazy či nemoci
- Školní vývoj – MŠ, nástup do školy (zralost – odklad)
- Adaptace ve školních zařízeních, prospěch, případné problémy
- Problémy dítěte
  - Popis současných obtíží, jejich počátek a vývoj
- Diagnostické údaje
  - vyšetření v poradně
  - vlastní pozorování či orientační vyšetření
  - relevantní data ze školy (z dokumentace, příp. od kolegů) a od rodičů
- Analýza případu
  - předpokládané či doložené příčiny problémů
  - souvislosti mezi zjištěnými daty, interpretace dat, opíráme se o znalosti psychologie, speciální pedagogiky...
- Návrh intervence
- Popis již provedených intervencí ve škole, v poradně apod.
- Návrh možných řešení situace (u dítěte, v rodině, ve škole apod.)